

Nr 102

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändrad organisation av Aktiebolaget Industrikredit; given Stockholms slott den 4 mars 1960.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås vissa ändringar av Aktiebolaget Industrikredits organisation och verksamhet i syfte att öka bolagets utlåningskapacitet. Förslaget innebär bl. a., att staten skulle överlåta ett antal aktier i bolaget till vissa bankaktiebolag.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars
1960.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, NORDLANDER.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler fråga om *ändrad organisation av Aktiebolaget Industrikredit* samt anför därvid följande.

Aktiebolaget Industrikredit bildades efter beslut av 1934 års riksdag (prop. 1934: 260; SB: oU 3; Rskr 377). Bakgrunden härtill var den omläggning som skett av banklagstiftningen. Dittills hade näringslivets behov av såväl långfristig som kortfristig kredit huvudsakligen tillgodosetts genom affärsbankerna. I syfte att nå en sanering av bankväsendet hade statsmakterna emellertid beslutat vissa ändringar i banklagstiftningen, varigenom bankernas möjligheter att meddela långfristiga krediter kringskurits. Det ansågs därför erforderligt att näringslivet kunde beredas möjlighet att vid sidan av affärsbankerna erhålla längre krediter. Då förutsättningar saknades att på enskild väg åstadkomma sådan kreditgivning, ansågs ett särskilt institut för medellång och långfristig kreditgivning böra inrättas med statens medverkan. Av flera skäl fann man det lämpligt att institutet organiserades som aktiebolag.

Bolagets utlåning beräknades främst komma att avse anläggningskrediter, såväl till nystartade företag som till utbyggnad av äldre företags kapacitet. Även kreditgivning för rationalisering av driften avsågs bli en viktig gren av verksamheten. Utlåningsverksamheten skulle handhas fullt affärs- mässigt och låneansökningarna prövas med beaktande i första hand av de erbjudna säkerheterna utan hänsyn till ovidkommande synpunkter. Det egna kapitalet tillsköts främst av staten. För att bereda bolaget tillgång till bankmässig sakkunskap och för att skapa garanti för ett samarbete med bankerna bereddades även dessa tillfälle att ingå såsom delägare. Anskaffningen av medel för bolagets rörelse utöver det egna kapitalet förutsattes skola ske genom upplåning och företrädesvis genom emitterande av obligationer. Däremot skulle ingen inlåning på räkning från allmänheten förekomma.

Aktiebolaget Industrikredits nuvarande verksamhet och organisation

De grunder för Aktiebolaget Industrikredits verksamhet och organisation som fastställdes vid dess bildande har därefter bibehållits. Bolaget skall sålunda enligt sin bolagsordning ha till uppgift att idka lånerörelse genom att åt näringsidkare här i riket lämna lån mot säkerhet, som finnes fullt betryggande. Lån får inte beviljas annorledes än på viss tid och som regel inte för längre tid än tio år. Lån på längre tid än ett år skall regelmässigt amorteras enligt fastställd plan. Lånen får i regel inte uppgå till mer än 50 procent av det uppskattade värdet av den ställda säkerheten. Vissa maximibestämmelser gäller även i fråga om lån till samme låntagare eller till låntagare, som är nära förbundna med varandra i ekonomiskt avseende.

Obligationslån, som bolaget upptar, skall antingen återbetalas genom amortering enligt fastställd plan eller efter uppsägning. Upplåningen har hittills praktiskt taget helt skett genom reverslån.

Bolagets aktiekapital utgör åtta miljoner kronor, fördelat på aktier å 1 000 kronor. Sammanlagt uppgick bolagets egna kapital enligt balansräkningen den 31 december 1958 till 12 688 000 kronor. Som särskild säkerhet för sina förbindelser har bolaget därjämte en garantifond om tolv miljoner kronor. Denna fond har ställts till förfogande av staten i form av statens fyra procent obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida. Garantifonden får endast tas i anspråk i den mån detta vid likvidation av bolaget skulle vara erforderligt för att fullgöra bolagets förbindelser, sedan dess egna tillgångar i första hand blivit använda. De i garantifonden ingående obligationerna tillhör staten, intill dess de tagits i anspråk för det angivna ändamålet. Staten kan dock inte förfoga över dem för annat ändamål, förrän det utrönt, att de inte är erforderliga för garantifonden. Bolaget får inte ingå förbindelser i större omfattning än som motsvarar fyra gånger det sammanlagda beloppet av garantifonden och bolagets reservfond.

Bolagets aktier kan endast tillhöra staten och svenska bankaktiebolag samt, till ett antal av högst fyra, andra som av Kungl. Maj:t godkännes såsom aktieägare. Staten skall äga minst fem åttondelar av antalet aktier. Aktie, som äges av bank, är staten berättigad och skyldig att inlösa efter därom framställd begäran. För närvarande äger staten aktier i bolaget till ett belopp av nominellt 5 998 000 kronor eller i stort sett tre fjärdedelar av aktiekapitalet. Återstående aktier äges av fyra affärsbanker.

Till aktieägarna får av bolagets vinst årligen utdelas högst fem procent. Om utdelning under ett eller flera år inte skett med nämnda procentsats, kan dock under följande år utdelas vad som sålunda brustit. Någon utdelning på aktierna har emellertid hittills inte förekommit.

Bolagets styrelse, som väljes årligen på ordinarie bolagsstämma, består av åtta ledamöter och lika många suppleanter. De banker som äger aktier i bolaget är berättigade att särskilt för sig utse högst tre styrelseledamöter jämte suppleanter. Kungl. Maj:t förordnar en av styrelseledamöterna att

vara ordförande. Styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt bolagets räkenskaper skall granskas av tre revisorer. En av revisorerna förordnas av bank- och fondinspektionen. Av de övriga revisorerna skall minst en vara auktoriserad revisor.

Den för bolaget gällande bolagsordningen får inte ändras utan medgivande av Kungl. Maj:t. Det ankommer även på Kungl. Maj:t att utfärda reglemente rörande bolagets förvaltning och rörelse.

Beträffande bolagets utlåning och sammansättningen av densamma torde få nämnas följande.

Utlånings utveckling 1950—1959

	Utlämnade nya lån	Återbetalning å lån	Utlåning vid årets slut
1950	4 472 000	2 707 875	37 877 000
1951	4 852 000	2 493 450	40 235 550
1952	8 522 500	3 160 425	45 597 625
1953	6 794 500	5 007 150	47 384 975
1954	8 600 000	4 003 400	51 981 575
1955	8 487 000	4 267 125	56 201 450
1956	5 398 000	4 733 525	56 865 925
1957	5 732 000	7 055 475	55 542 450
1958	10 837 200	6 018 825	60 360 825
1959	9 845 000	5 261 600	64 944 225

Utlånings sammansättning den 31/12 1959, uppdelad på verksamhetsgrenar

	Lånebelopp	Procent av utlåningen
Järn-, stål- och metallverk	Kr. 462 500	0,7
Järn-, stål- och metallmanufaktur	» 7 857 375	12,1
Maskin-, verkstads- och varvsindustri	» 17 237 925	26,5
Elektrisk industri samt kabelverk	» 4 397 250	6,8
Instrumentfabriker	» 719 125	1,1
Jord- och stenindustri samt byggnadsindustri ..	» 7 124 250	11,0
Trävaru- och träförädlingsindustri	» 5 907 700	9,1
Pappersmasse-, pappers- och grafisk industri ..	» 5 044 900	7,8
Livsmedelsindustri	» 2 607 125	4,0
Textil- och beklädnadsindustri	» 5 010 025	7,7
Läder-, gummi- och plastvaruindustri	» 1 030 000	1,6
Kemisk-teknisk industri	» 3 360 250	5,2
Diverse (lån till fastighetsägare, vilka helt eller till större delen uthyr sina fastigheter till främmande företag, eller vilka huvudsakligen idkar handels- eller transportverksamhet) ..	» 4 185 800	6,4
	<hr/> Kr. 64 944 225	<hr/> 100,0

Slutligen torde få återges bolagets balansräkning den 31/12 1958 samt dess vinst- och förlusträkning för år 1958.

Balansräkning den 31 december 1958

Tillgångar:

Kassa	Kr.	2 195 344: 61	
Banker	»	1 645 289: 49	
Upplypna räntor	»	126 117: 05	
Utlåning	»	60 360 825: —	
Inventarier	»	1: —	

Garantifond:

Sv. Statens 4 % obligationer Kr. 12 000 000: —

 Kr. 64 327 577: 15

Skulder:

Kortfristiga skulder:

Upplypna räntor	Kr.	1 039 159: 11	
Innehållen källskatt	»	1 282: —	
Ogulden skatt	»	89 807: —	
Diverse personer	»	28 019: 34	Kr. 1 158 267: 45

Långfristiga skulder:

Reverslån	»	49 438 750: —	
Delcrederekonto	»	1 042 383: 70	

Eget kapital:

Aktiekapital	Kr.	8 000 000: —	
Reservfond	»	4 000 000: —	
Dispositionsfond	»	400 000: —	

Behållning:

Behållning per 31/12

1957 ..... Kr. 215 866: 37

Överföring t. disposi-

tionsfonden ..... » 176 956: 06

Kvarst. vinst ..... Kr. 38 910: 31

Årets vinst ..... » 249 265: 69   » 288 176: —   » 12 688 176: —

 Kr. 64 327 577: 15

Ställda panter för reverslånen utgöras av låneförbindelser å Kr. 60 360 825: — med tillhörande hypotek.

Vinst- och förlusträkning för år 1958

Inkomster:

Räntor	Kr.	3 002 333: 94
		<hr/> Kr. 3 002 333: 94

Utgifter:

Förvaltningskostnader:

Arvoden, avlöningar och pensionsavgifter	Kr. 109 763: 75	
Hyra och övriga förvaltningskostnader ..	» 33 458: 43	Kr. 143 222: 18
Räntor		» 2 001 377: 42
Skatter		» 487 747: —
Avsättning för delcredere		» 120 721: 65
Årets vinst		» 249 265: 69
		<hr/> Kr. 3 002 333: 94

Framställning om bildande av ett särskilt finansieringsinstitut

I en till Kungl. Maj:t ingiven framställning, dagtecknad den 3 januari 1959, har 14 affärsbanker hemställt om medgivande jämlikt 54 § sista stycket lagen om bankrörelse att förvärva aktier i ett särskilt bolag, med firma Aktiebolaget Företagsfinans, som bankerna avsett att bilda. De 14 bankerna utgöres av Aktiebolaget Bohusbanken, Göteborgs bank, Jämtlands folkbank, Skandinaviska banken, Skaraborgs enskilda bank, Skånska banken, Smålands bank, Stockholms enskilda bank, Sundsvalls enskilda bank, Svenska handelsbanken, Sveriges kreditbank, Uplands enskilda bank, Wermlands enskilda bank och Östergötlands enskilda bank. Det nya bolaget skulle i första hand tillhandagå mindre och medelstora näringsföretag med krediter för investering i fasta anläggningar, maskiner, rationaliseringsåtgärder etc. Krediterna beräknades få längre bundenhet och komma att avse större belopp än vad bankerna med hänsyn till arten av sin rörelse och gällande regler principiellt bör medge. Säkerhetskravet skulle även i viss utsträckning kunna ges ett annat innehåll än enligt banklagen. Behovet av vidgade möjligheter till dylika krediter hade tid efter annan framhållits. För att hålla bolagets kostnader nere skulle detta så långt möjligt få utnyttja bankernas organisatoriska resurser. Bolaget avsågs vid bildandet erhålla ett aktiekapital av nominellt fem miljoner kronor.

Yttranden

Över bankernas framställning har utlåtanden avgivits av bank- och fondinspektionen den 15 juni 1959 och av Aktiebolaget Industri kredit den 9 december 1959.

Bank- och fondinspektionen erinrar i sitt utlåtande om att 1955 års banklagstiftning skapat möjligheter för affärsbankerna att i betydande omfattning lämna s. k. blankokrediter och långtidsbundna lån åt småföretagare men att dessa möjligheter utnyttjats i ytterst ringa grad. Särskilt gäller detta blankokrediterna. De angivna förhållandena tyder enligt inspektionen på att behovet av ett nytt kreditinstitut är ringa eller helt obefintligt. Även från andra synpunkter ter sig den ifrågasatta utbyggnaden av kreditväsen-

det enligt inspektionens mening föga motiverad. Ett centralt institut utan lokal representation skulle sålunda svårigen kunna etablera en tillräckligt noggrann övervakning från kreditgivarens sida. Vidare kunde det inte anses lämpligt, att krediter utan säkerhet ens till någon del lägges till grund för obligations- eller annan liknande upplåning på lång sikt. Inspektionen ställer sig därför starkt skeptisk till tanken på inrättandet av ett nytt kreditinstitut för ifrågasvarande ändamål. Institutet skulle, menar inspektionen, åtminstone delvis fylla just de behov som föranledde ändringarna i 1955 års banklag. Den ifrågasatta kreditgivningen borde enligt inspektionen kunna ombesörjas inom det bestående kreditväsendets ram. Inspektionen erinrar i sammanhanget även om den kreditgivning till mindre och medelstora företag som med statligt stöd bedrivs genom olika fonder och företagareföreningar.

Inspektionen bestrider emellertid inte att det mellan de företag som självständigt kan gå ut och låna på obligationsmarknaden och dem som bör kunna repliera på affärsbankerna för sitt behov av bundna krediter finns ett klientel, för vilket det skulle vara till fördel att kunna lita till ett centralt hypoteksinstitut. Detta behov skulle dock enligt inspektionen kunna fyllas av Aktiebolaget Industrikredit efter en viss omarbetning av bolagsordningen och en organisatorisk upprustning.

Aktiebolaget Industrikredit konstaterar i sitt utlåtande inledningsvis, att det planerade kreditinstitutets verksamhet till avsevärd del skulle komma att sammanfalla med den verksamhet som bolaget bedriver. Vad som skulle skilja bolagets verksamhet från kreditinstitutets vore väsentligen det lägre krav på säkerhet som skulle gälla för institutets utlåning. Bolaget framhåller härafter att dess erfarenhet från den hittillsvarande verksamheten och det ökade behov av mera liberala lånevillkor som särskilt under de senaste åren yppats i samband med rationaliserings- och omställningsåtgärder inom näringslivet föranlett bolagets styrelse att redan tidigare överväga förslag om uppmjukningar i hittills gällande bestämmelser för bolagets verksamhet. Med anledning av bankernas framställning har förhandlingar förts mellan representanter för statens intresse i bolaget och representanter för de bakom framställningen stående affärsbankerna om möjligheterna att genom en ändring av reglerna för bolagets verksamhet på väsentliga punkter tillgodose de önskemål som legat bakom bankernas framställning. Förhandlingarna har lett till en överenskommelse om förslag till ett utvidgat samarbete i bolaget mellan staten och bankerna. I enlighet härmed har ett förslag till aktieägareavtal mellan staten och bankerna samt förslag till ny bolagsordning upprättats.

Rörande innebörden av dessa förslag framhåller bolaget följande.

Enligt gällande bolagsordning skall aktierna i bolaget till minst fem åttondelar ägas av staten och i övrigt av svenska bankaktiebolag ävensom till ett antal av högst fyra av andra, vilka Kungl. Maj:t godkänner som aktieägare. Dessa regler föreslås skola ändras på så sätt att staten häranefter skall äga hälften av aktierna och bankerna tillsammans återstoden. Avsikten är att

praktiskt taget alla affärsbanker skall ingå som aktieägare. En ökad medverkan från bankernas sida har rent sakligt bedömts bli till stort gagn för bolaget. Genom den föreslagna anordningen får nämligen bankerna ökat intresse av att hänvisa lämpliga låntagare till bolaget samt att ställa sin kännedom om lånesökande till bolagets förfogande. Bankernas medverkan vid bolagets upptagande av lån är också av stort värde.

Enligt förslaget till bolagsordning skall aktiekapitalet utgöra lägst åtta miljoner och högst tjugofyra miljoner kronor. Någon ökning av det nuvarande aktiekapitalet å åtta miljoner kronor är emellertid för närvarande icke förutsett. Aktierna, vilka allttjämt skall lyda å 1 000 kronor, föreslås bli fördelade i två serier, den ena betecknad A och den andra B. Båda serierna skall omfatta lika många aktier. A-aktierna skall ägas av staten och B-aktierna av bankerna. Staten, som för närvarande äger 5 998 aktier i bolaget eller praktiskt taget tre fjärdedelar av aktiekapitalet, föreslås således skola överlåta 1 998 aktier till bankerna.

Lösesumman för aktierna har beräknats på följande sätt. Enligt bolagets balansräkning den 31 december 1958 var bolagets egna kapital 12 688 000 kronor, vartill kom 1 042 000 kronor på delcrederekonto. Enär vinsten för år 1959 uppskattats till 450 000 kronor och bolaget torde komma att få en skatterestitution å 290 000 kronor, har bolagets egna kapital före avdrag för förlustrisker å fordringar och latent skatteskulder beräknats till 14 470 000 kronor.

Från detta belopp har ansetts skola avdragas i första hand ett belopp motsvarande förlustrisken å bolagets fordringar med i runt tal 925 000 kronor. Vidare har avdrag gjorts för nuvärdet av den utskiftningsskatt, som vid en eventuell framtida upplösning av bolaget kan beräknas komma att utgå å reservfonden. Detta nuvärde har beräknats till cirka 535 000 kronor. Slutligen har parterna enats om ett avdrag med 40 000 kronor, utgörande nuvärdet av beräknad inkomstskatt på skillnaden mellan delcrederekontot och den enligt ovan såsom erforderlig betraktade avsättningen för förlustrisker.

På basis av här ovan anförda siffror har bolagets egna kapital ansetts böra uppskattas till 12 970 000 kronor. Då aktiekapitalet utgör 8 miljoner kronor samt var och en av aktierna lyder å 1 000 kronor, skulle värdet av varje aktie efter jämkning till helt krontal utgöra 1 621 kronor. Förslaget innebär alltså att bankerna för angivna 1 998 aktier till staten skall erlægga en köpesumma å tillhopa 3 238 758 kronor. Enligt avtalsförslaget skall de ifrågavarande aktierna överlåtas och likviden för desamma erläggas så snart avtalet blivit gällande.

Enligt gällande bestämmelser skall bolaget ha en garantifond, utgörande särskild säkerhet för de av bolaget ingångna förbindelserna. Denna utgöres av en utfästelse av fullmäktige i riksgäldskontoret att till bolagets förfogande ställa svenska statens fyra procent obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida, till ett sammanlagt belopp av tolv miljoner kronor. Enligt förslaget skall fonden fördubblas och omfatta dels en av staten genom fullmäktige i riksgäldskontoret utfärdad garantiförbindelse å tolv miljoner kronor, dels ock av de aktieäggande bankerna i förhållande till storleken av deras aktieinnehav utfärdade reverser å tillhopa tolv miljoner kronor.

Enär statens garantiförbindelse vid varje tillfälle ansetts skola ha samma realisationsvärde som den garanti bankerna åtager sig, har det icke varit möjligt bibehålla statens garanti till att avse ett visst antal obligationer, ouppsägbara från innehavarens sida. Realisationsvärdet å sådana obligationer behöver nämligen ej motsvara det nominella värdet. Den av staten lämnade säkerheten skulle, därest den finge utgöras av dylika obligationer, därför i verkligheten kunna bli lägre än den garanti, som lämnats av bankerna.

Avsikten är att, om garantifonden måste utnyttjas, aktieägarna inbördes skall svara för betalningen i förhållande till innehavet av aktier.

Enligt gällande bolagsordning består styrelsen av åtta ledamöter och åtta suppleanter, av vilka högst tre ledamöter och tre suppleanter utses av de aktieägande bankerna. Enligt förslaget till ny bolagsordning skall styrelsen alltjämt bestå av åtta ledamöter men med högst åtta suppleanter. Aktieägarna inom vardera aktieserien avses skola utse fyra ledamöter och högst fyra suppleanter. Kungl. Maj:t skall liksom hittills förordna en av styrelsens ledamöter att vara dess ordförande. Styrelsens vice ordförande skall väljas av de styrelseledamöter, som utsetts av B-aktieägarna. I frågor rörande upp- och utlåning samt om anställande av verkställande direktör och vice verkställande direktör skall gälla den mening, varom sex av styrelsens ledamöter förenar sig. I detta sammanhang må framhållas att hittills icke förekommit någon meningsskiljaktighet mellan statens och bankernas representanter i styrelsen.

För granskning av styrelsens förvaltning och bolagets räkenskaper föreslås två revisorer jämte två suppleanter för dem. Valet av den ene utav dessa revisorer jämte suppleanten för honom skall tillkomma A-aktieägarna samt valet av den andre revisorn och dennes suppleant B-aktieägarna. Utöver nu nämnda två revisorer jämte suppleanter anses, liksom för närvarande och på sätt fallet är hos bankerna, en ytterligare revisor jämte suppleant för honom böra förordnas av bank- och fondinspektionen. På yrkande av inspektionen har också föreslagits att bolaget, i motsats till vad nu är fallet, skall stå under överinseende av inspektionen. Delegationerna har icke ansett en sådan tillsyn erforderlig men icke velat motsätta sig densamma, enär risk ansetts föreligga att inspektionen annars skulle komma att avstyrka att av bolaget utfärdade obligations- och reverslån skulle betraktas såsom fondgilla.

Med hänsyn till bestämmelserna i 119 § aktiebolagslagen innehåller förslaget till bolagsordning ett stadgande av innehåll att aktieägare må rösta för hela antalet av honom innehavda aktier. För beslut om ändring av bolagsordningen eller om vinstutdelning fordras att beslutet biträdes av företrädare för flertalet aktier inom vardera aktieserien. Yrkas olika utdelningsbelopp skall såsom bolagsstämmans beslut gälla den utdelning, för vilken A-aktieägarna, d. v. s. staten, röstat, eller den utdelning, som samlat det största antalet röster bland B-aktieägarna, om sistnämnda utdelning är lägre. För beslut om likvidation i andra fall än då bolaget enligt lag har att träda i likvidation fordras att beslutet biträdes av företrädare för flertalet aktier inom endera aktieserien. För övriga beslut å bolagsstämma kräves att de biträdes av röstande som företräder mer än hälften av aktiekapitalet.

Ordförande å bolagsstämma föreslås skola väljas varannan gång av A-aktieägarna och varannan gång av B-aktieägarna.

Ändring i bolagsordningen bör enligt förslaget och liksom för närvarande icke kunna göras utan Kungl. Maj:ts godkännande.

Lånetiden för lån, som av bolaget utlämnas, föreslås skola bestämmas till viss tid, högst tjugo år. Detta innebär en formell men ingen verklig ändring av gällande bestämmelser, enligt vilka en lånetid av tio år får överskridas endast då särskilda omständigheter därtill föranleder. Denna lånetid har i regel utnyttjats och under lånetiden har lånen i flertalet fall nedbetalats med 2,5 procent i halvåret. Vid lånetidens utgång har omsättning medgivits med oförändrad amortering, vilket inneburet att lånetiden i verkligheten oftast kommit att uppgå till tjugo år. Ur säkerhetssynpunkt har detta hittills icke ansetts innebära någon olägenhet, eftersom lånen kontinuerligt övervakas. Någon olägenhet genom förlängning av lånetiden till tjugo år torde

därför ej uppstå. Enligt reversernas lydelse är lånetiden icke heller definitivt fastlåst, enär skuldförbindelserna innehåller föreskrift om rätt för bolaget att uppsäga lånet, därest enligt dess mening ställd säkerhet undergått märklig försämring. En större valfrihet beträffande lånetidens längd kan även vara ägnad att underlätta placeringen av bolagets obligationer och reverser.

Lån får icke annat än undantagsvis utlämnas av bolaget för längre tid än som betingas av den tidigaste förfallodagen för bolagets mot ifrågavarande lån svarande upplåning.

Enligt gällande regler för bolagets utlåning må lån i regel icke beviljas till högre belopp än 50 procent av det värde vartill säkerheten uppskattats. Säkerheten skall vara i och för sig fullt betryggande. Vid värdering av erbjuden säkerhet skall hänsyn tagas ej endast till säkerhetens art och saluvärde utan också till andra omständigheter, såsom t. ex. räntabiliteten hos sökandens rörelse. Lån har som regel utlämnats mot säkerhet av botteninteckningar i industrifastigheter, stundom kompletterade med förlagsinteckningar. I undantagsfall har säkerheten utgjorts av enbart förlagsinteckningar jämte borgen. Enligt förslaget till ny bolagsordning skall för lån från bolaget vara ställd betryggande säkerhet i form av pant eller borgen. Pant skall bestå av inteckning i fast egendom eller tomträtt liggande inom 50 procent av det värde, till vilket styrelsen uppskattat den fasta egendomen eller den till tomträtten hörande byggnaden. Borgen skall vara tecknad av staten, kommun eller därmed jämförlig samfällighet eller bank. Utan hinder av angivna villkor får emellertid mot annan säkerhet, som skall vara betryggande, utlämnas lån intill ett sammanlagt belopp motsvarande summan av bolagets egna kapital och garantifond, d. v. s. i utgångsläget omkring 37 miljoner kronor. Inom ramen för sistnämnda belopp kan det således bli fråga om lån mot inteckning ovanför 50 procent av det uppskattade värdet av industrifastighet, lån mot enbart förlagsinteckningar eller lån mot enbart borgen av annan än staten, kommun eller bank, allt dock under förutsättning att säkerheten bedömts vara betryggande.

Bolaget föreslås jämväl få rätt att ställa sig som garant för lån, som bolaget självt skulle vara berättigat att bevilja. Lånebestämmelserna i bolagsordningen skall i tillämpliga delar gälla även sådan garantiförpliktelse.

I förslaget till avtal mellan staten och bankerna föreskrives att bolaget som regel icke skall lämna sådan kredit som affärsbankerna äger lämna enligt nu gällande bestämmelser. Då affärsbankerna för närvarande äger lämna tio-åriga lån på upp till 150 000 kronor, skulle därför lån understigande detta belopp som regel icke lämnas av bolaget. I detta sammanhang må framhållas att kostnaderna för undersökning och administration av alltför små lån icke kan täckas med de snäva räntemarginaler, 0,6—0,75 procent, som bolaget tillämpat, ävensom att lån av detta skäl hittills sällan understigit 100 000 kronor.

Bolagets upplåningsrätt är för närvarande begränsad till fyra gånger sammanlagda beloppet av garantifonden (12 miljoner kronor) och reservfonden (4 miljoner kronor), d. v. s. till 64 miljoner kronor. Härjämte står ett eget kapital (inklusive delcrederefond) å omkring 14 miljoner kronor till förfogande för utlåningen, varigenom denna kan stiga till sammanlagt 78 miljoner kronor. För närvarande är omkring 65 miljoner kronor utlånade. I fråga om upplåningen föreslås den ändringen att den skall kunna uppgå till åtta gånger summan av bolagets egna kapital (12,65 miljoner kronor + balanserade vinstmedel 0,33 miljoner kronor = 12,98 miljoner kronor) och garantifonden (24 miljoner kronor) eller åtta gånger 36,98 miljoner kronor, d. v. s. i det närmaste 296 miljoner kronor. Detta skulle med nuvarande

fonder innebära en ökning av utlåningsmöjligheterna till omkring 310 miljoner kronor. Därutöver skulle genom utgivande av förlagsbevis till ett belopp, som i utgångsläget utgör högst 4 miljoner kronor, en ytterligare ökning av utlåningen möjliggöras upp till totalt omkring 342 miljoner kronor.

Till säkerhet för bolagets långfristiga upplåning skall de till bolaget utgivna skuldförbindelserna jämte lämnad säkerhet pantförskrivas och överlämnas till ett av bank- och fondinspektionen förordnat ombud. Enligt för närvarande gällande ordning skall 110 procent av bolagets utelöpande obligationer och reverser täckas av i bank deponerade, hos bolaget belånade reverser med tillhörande hypotek. Denna procentsats föreslås skola minskas till 100 procent.

Såsom framgår av det föregående är avsikten att aktier av serie A allenast skall tillhöra staten och aktier av serie B endast de bankaktiebolag, som är parter till det föreslagna aktieägareavtalet. Skulle emellertid i strid mot vad som föreskrivits i avtalet B-aktie övergå till någon som icke förut är ägare av sådan aktie, föreligger enligt förslaget till bolagsordning hembudsskyldighet till övriga B-aktieägare. Finnes icke någon B-aktieägare, som är villig lösa den hembjudna aktien, skall den hembjudas bolagets A-aktieägare, d. v. s. staten. Analoga regler gäller om en A-aktie övergått till någon, som icke förut är ägare av sådan aktie. Denna skall då hembjudas B-aktieägarna.

Med hänsyn till arten av bolagets verksamhet har bankernas representanter påyrkat, att bolaget befrias från skyldighet att i enlighet med bestämmelserna i 72 § aktiebolagslagen avsätta medel till skuldregleringsfond. Därvid har framhållits, att sådan skyldighet icke gäller för bankaktiebolag liksom ej heller för försäkringsbolagen.

Slutligen förutsätter avtalsförslaget att vederbörande banker får tillstånd att förvärva ifrågasvarande aktier i bolaget ävensom berättigas förvärva förlagsbevis, som må komma att utfärdas av bolaget.

Bolaget framhåller vidare, att reglerna för dess verksamhet utformats så, att av bolaget utfärdade obligationer och reverslån alltjämt skall kunna betraktas såsom fondgilla, d. v. s. få redovisas såsom ingående bland de i 274 § första stycket lagen om försäkringsrörelse uppräknade värdehandlingarna. I detta avseende har samråd under hand skett med försäkringsinspektionen. Samråd har även ägt rum med bank- och fondinspektionen. Förhandlingsdelegationerna har vidare under hand inhämtat, att de ifrågasatta ändringarna inte torde påverka villkoren för bolagets redan upptagna reverslån.

Slutligen upplyser bolaget, att affärsbankerna enligt vad som uppgetts skulle komma att återkalla sin framställning avseende ett särskilt kreditinstitut, därest ändringen av bolagets verksamhet genomföres.

De av bolaget ingivna förslagen till aktieägareavtal och bolagsordning torde få fogas såsom bilagor till statsrådsprotokollet i detta ärende (*Bilagorna A och B*).

Departementschefen

Frågan om kreditförsörjningen för de små och medelstora näringsföretagen har under senare tid tilldragit sig ökad uppmärksamhet. I kreditgivningen till dessa företag har staten sedan lång tid medverkat. För hantverkets och småindustrins del har detta skett genom direkt långgivning från

olika utlåningsfonder, genom lån till företagareföreningar och genom statlig kreditgaranti. Förslag till samordning och effektivisering av dessa stödformer har på hemställan av chefen för handelsdepartementet framlagts i årets statsverksproposition (X ht, p. 50).

I den långgivning som har avseende på de mindre och medelstora företagen har staten medverkat även genom Aktiebolaget Industrikredit. Detta bolag har sedan 25 år ägnat sig åt kreditgivning, företrädesvis till industriföretag. Krediterna har varit av långfristig karaktär och utgjort ett komplement till de mera kortfristiga krediter som bankerna lämnar. En ytterligare utbyggnad av denna långfristiga kreditgivning till näringsföretagen har aktualiserats genom att 14 affärsbanker gjort framställning om tillstånd att förvärva aktier i ett särskilt finansieringsinstitut, som de avsett att bilda för detta ändamål. Vid remissbehandling av denna framställning har tveksamhet dock framförts mot att ytterligare ett kreditinstitut skulle tillkomma. Efter förhandlingar mellan berörda banker och representanter för statens intresse i Aktiebolaget Industrikredit har därför överenskommelse träffats att i stället föreslå en omorganisation av detta bolag och en ökning av dess kapacitet. I anslutning härtill har bolaget framlagt förslag dels till avtal mellan staten och de övriga aktieägare som skulle ingå i bolaget och dels till ny bolagsordning. Grunderna för den föreslagna omorganisationen och avtalet torde få underställas riksdagens prövning. Det torde i övrigt få ankomma på Kungl. Maj:t att ta ställning till detaljerna i förslagen.

För närvarande innehar staten tre fjärdedelar av aktierna i bolaget, medan återstående aktier äges av fyra affärsbanker. Det nu framlagda avtalsförslaget innebär, att staten skulle överlåta ytterligare aktier till ett antal affärsbanker, varigenom aktiekapitalet skulle komma att fördelas lika mellan staten och berörda banker. Det nuvarande aktiekapitalet, åtta miljoner kronor, skulle för närvarande inte ökas. I bolagsordningen skulle dock intas bestämmelse att detsamma framdeles skulle kunna ökas till högst 24 miljoner kronor. Som särskild säkerhet för bolagets förbindelser har staten ställt en garanti i form av statsobligationer till ett belopp av tolv miljoner kronor. Denna säkerhet skulle enligt förslaget utbytas mot en garantiförbindelse å samma belopp. Därjämte skulle en garanti till motsvarande belopp även ställas av bankerna. I bolagets styrelse äger bankerna enligt gällande bolagsordning utse högst tre ledamöter. För närvarande har staten sex och bankerna två ledamöter i styrelsen. Enligt förslaget skulle vardera parten komma att få fyra ledamöter. Styrelsens ordförande skulle liksom hittills utses av Kungl. Maj:t. Bolaget skulle vidare ställas under tillsyn av bank- och fondinspektionen.

Förslaget innebär sålunda, att bankerna i ökad utsträckning skulle komma att bidra till bolagets finansiering. Den ytterligare samverkan med det övriga kreditväsendet som bolaget härigenom erhåller torde även underlätta dess egen upplåning. Med hänsyn härtill och då de av bolaget framlagda riktlinjerna för dess organisation i övrigt synes godtagbara, kan jag tillstyr-

ka den föreslagna organisationsändringen. Jag har heller ingen erinran mot beräkningen av lösesumman för aktierna, sammanlagt 3 238 758 kronor. Jag har därvid inhämtat, att det faktiska resultatet av rörelsen under år 1959 inte torde böra föranleda någon ändring av denna beräkning.

I fråga om bolagets utlåning har någon direkt ändring av låneverksamhetens inriktning inte föreslagits. Denna skulle alltså liksom hittills företrädesvis avse mindre och medelstora näringsföretag. Jag ansluter mig till denna ståndpunkt.

För utlämnade lån skall enligt gällande bolagsordning ställas säkerhet som är fullt betryggande. I förslaget anges säkerhetskravet till att normalt avse inteckningar i fastighet eller tomträtt liggande inom 50 procent av fastighetens eller tomträttsbyggnadens uppskattade värde eller också borgen av staten, kommun eller bank. Härutöver skulle i viss utsträckning annan säkerhet kunna godtas. Lån mot sådan säkerhet finge dock endast utlämnas till ett sammanlagt belopp motsvarande summan av det egna kapitalet och garantifonden. De föreslagna reglerna innebär i förhållande till de nuvarande en bättre precisering av säkerhetskravet och de medger därjämte större anpassning till särskilda omständigheter. Jag tillstyrker att desamma lägges till grund för utlåningen.

Beträffande lånetiden har en formell utvidgning från högst tio till högst tjugo år föreslagits. Då i praktiken behov visat sig föreligga av att kunna tillämpa längre lånetider än tio år, har jag ingen erinran häremot.

Vad beträffar reglerna för bolagets egen upplåning har dessa föreslagits väsentligt ändrade. Rätten till upplåning är för närvarande begränsad till fyra gånger det sammanlagda beloppet av bolagets reservfond och garantifond. Enligt förslaget skulle upplåningen få uppgå till åtta gånger summan av det egna kapitalet och garantifonden. Därjämte skulle förlagsbevis i viss utsträckning få jämföras med eget kapital. De föreslagna upplåningsreglerna skulle enligt bolaget medge en ökning av dess legala utlåningsmöjligheter från nuvarande ca 78 miljoner kronor till drygt 300 eller om förlagsbevis utnyttjas bortemot 350 miljoner kronor. Den nuvarande begränsningen av upplåningsrätten kan otvivelaktigt verka hämmande för bolagets utlåningskapacitet. Jag kan därför acceptera den föreslagna ändringen. I vilken utsträckning denna ökning blir realiserbar måste dock givetvis bli beroende av läget på kreditmarknaden.

Slutligen torde få beröras frågan om vinstutdelning i bolaget. Enligt nu gällande bolagsordning får av vinsten utdelas högst fem procent av akties belopp. Om under ett eller flera år den vinst som utdelats uppgått till lägre procentsats, får dock under följande år utdelas vad som sålunda brustit. Någon vinst har emellertid hittills inte utdelats. I det av bolaget upprättade förslaget till ny bolagsordning har någon bestämmelse om vinstmaximum inte upptagits. Genom de i bolagsordningen föreslagna omröstningsreglerna kommer utdelningsprocenten emellertid inte att kunna sättas högre än vad staten kan godtaga. Jag har därför ingen erinran mot att bestämmelsen om utdelningsmaximum slopas.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna av mig i det föregående tillstyrkta grunder för Aktiebolaget Industrikredits organisation och verksamhet;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att träffa avtal om överlåtelse av aktier i bolaget i överensstämmelse med vad jag förut anfört;

c) bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att — i stället för tidigare utfästelse att till bolagets förfogande ställa statens fyra procent obligationer på nominellt tolv miljoner kronor — utfärda garantiförbindelse på samma belopp att ingå i bolagets garantifond.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ingrid von Otter

Bilaga A

Förslag till avtal

Mellan svenska staten och undertecknade banker, nedan gemensamt kallade bankerna, har denna dag följande avtal träffats.

§ 1.

Nedan angivna överlåtelser av aktier i AB Industrikredit skall ske till ett pris av kronor per aktie:

Säljare	Köpare	Antal aktier	Sammanlagt nom. belopp
---------	--------	--------------	------------------------

Aktierna levereras behörigen transporterade, så snart detta avtal enligt bestämmelsen i § 8 blivit slutligt gällande, och likviden verkställs vid leveransen.

Eventuellt utgående fondstämpel delas lika mellan köpare och säljare.

Parterna avser icke för närvarande att öka aktiekapitalet utöver dess nuvarande storlek, 8 miljoner kronor.

§ 2.

Parterna förbinder sig att å bolagsstämma i bolaget besluta den ändrade lydelse av bolagsordningen, som angivits i bilaga 1¹ till detta avtal liksom de ändringar i bolagsordningen, som framdeles må föranledas av en tillämpning av detta avtal.

Å samma stämma skall nuvarande styrelseledamöter och revisorer ställa sina platser till förfogande och val av styrelse och revisorer företagas.

§ 3.

Bolaget skall som regel icke lämna sådan kredit, som affärsbankerna äger lämna enligt för dem för närvarande gällande bestämmelser.

§ 4.

Enligt bolagsordningen i dess lydelse enligt bilaga 1 skall bolagets aktier fördelas i två serier, betecknade respektive A och B, vilka skall omfatta lika många aktier. Aktier av serie A må allenast tillhöra staten och aktier av serie B endast svenska bankaktiebolag med de undantag, som föranledas av 25 § i bolagsordningen. Parterna förbinder sig att icke verkställa överlåtelser i strid härmed.

§ 5.

Beträffande bolagets garantifond skall utöver bestämmelserna i § 5 av bolagsordningen i dess lydelse enligt bilaga 1 följande gälla:

Parterna skall till garantifonden tillskjuta garantiförbindelse respektive reverser i proportion till varje parts innehav av aktier i bolaget.

Utgår betalning ur garantifonden, skall, oavsett vilka tillgångar som bolaget därvid tager i anspråk, parterna inbördes svara för betalningen i förhållande till varje parts innehav av aktier.

Skulle B-aktieägare överlåta sina aktier i bolaget eller någon av dem, skall

¹ Här betecknad bilaga B.

han äga återfå motsvarande av honom till garantifonden överlämnad revers mot att förvärvaren av aktierna i stället i garantifonden inlägger en bankrevers av samma storlek eller, om förvärvaren är staten, garantiförbindelse å motsvarande belopp.

Motsvarande skall gälla beträffande utbyte av garantiförbindelse mot bankreverser för det fall att staten överlåter sina aktier eller någon av dem.

§ 6.

Med hänsyn till vikten av att verkställande direktör i bolaget städse åtnjuta aktieägarnas förtroende, är det mellan parterna förutsatt att verkställande direktör skall entledigas, därest i något fall staten eller företrädare för flertalet B-aktier så påfordrar.

§ 7.

Mellan de i detta avtal deltagande bankerna skall gälla att proportionen mellan deras innehav av B-aktier skall vid förekommande överlåtelser upprätthållas i den mån bank icke efterger sin rätt att erhålla aktier på grund av denna regel.

Bestämmelserna i 25 § i bolagsordningen för det fall att B-aktie övergår till någon, som ej förut är ägare av B-aktie i bolaget, skall tillämpas jämväl för det fall att B-aktie övergår till någon, som förut är B-aktieägare.

§ 8.

Detta avtal blir gällande under villkor
att bolaget medges undantag från bestämmelserna i 72 § 1 mom. aktiebolagslagen om avsättning till skuldregleringsfond
samt att bankerna erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd till de i § 1 avsedda aktieförvärven och tillstånd att förvärva förlagsbevis, som må komma att utfärdas av bolaget.

Bilaga B

Förslag till bolagsordning

§ 1.

Bolagets firma är Aktiebolaget Industrikredit.

§ 2.

Bolaget skall ha till föremål för sin verksamhet dels att medverka vid finansieringen företrädesvis av mindre och medelstora näringsföretag här i riket genom utlämnande av lån huvudsakligen av långfristig karaktär, dels att genom egen upplåning anskaffa medel för finansieringsverksamheten.

Bolaget skall jämväl äga ikläda sig garanti för sådana lån, som bolaget enligt bestämmelsen i föregående stycke skulle äga självt bevilja.

§ 3.

Bolagets aktiekapital skall utgöra lägst åtta miljoner och högst tjugofyra miljoner kronor.

Aktierna skola vara fördelade i två serier, betecknade respektive A och B, vilka skola omfatta lika många aktier.

Alla aktier skola medföra samma rätt, dock med iakttagande av bestämmelserna i denna bolagsordning.

§ 4.

Aktie skall lyda å 1 000 kronor.

§ 5.

Såsom garantifond att utgöra en särskild säkerhet för av bolaget ingångna förbindelser skola till bolagets förfogande ställas

av staten genom fullmäktige i riksgäldskontoret utfärdad garantiförbindelse å tolv miljoner kronor

samt av övriga aktieägare av svenskt bankaktiebolag utfärdade, till bolaget ställda, vid anfordran förfallande reverser å tillhoppa tolv miljoner kronor.

Garantifonden må tagas i anspråk allenast i den mån vid likvidation av bolaget så finnes erforderligt för att, sedan bolagets egna tillgångar blivit använda, fullgöra bolagets förbindelser.

§ 6.

Styrelsen skall ha sitt säte i Stockholm.

§ 7.

Styrelsen skall bestå av åtta ledamöter med högst åtta suppleanter. Aktieägarna inom vardera aktieserien utse vart år för tiden intill dess nästa ordinarie bolagsstämma hållits fyra styrelseledamöter och högst fyra suppleanter. Kungl. Maj:t förordnar en av styrelsens ledamöter att vara dess ordförande. Styrelsens vice ordförande skall väljas av de styrelseledamöter som utsetts av B-aktieägarna.

§ 8.

Som styrelsens beslut i frågor rörande upp- och utlåning samt om anställande av verkställande direktör och vice verkställande direktör skall gälla den mening, varom sex av styrelsens ledamöter förena sig.

§ 9.

Styrelsen äger bemyndiga person såväl inom som utom styrelsen att teckna bolagets firma.

§ 10.

För granskning av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt bolagets räkenskaper utses årligen för tiden intill dess nästa ordinarie stämma hållits två revisorer med lika många suppleanter, av vilka en revisor jämte suppleant för denne utses av A-aktieägarna samt en revisor jämte suppleant för denne utses av B-aktieägarna. Den av B-aktieägarna utsedda revisorn liksom suppleanten för honom skall vara auktoriserad revisor.

Därutöver skola av bank- och fondinspektionen för enahanda tid utses en revisor och en suppleant för denne att jämte de å bolagsstämma valda revisorerna delta i granskningen.

§ 11.

Ordinarie bolagsstämma hålles i Stockholm en gång årligen under februari eller mars månad.

§ 12.

Vid ordinarie bolagsstämma skola följande ärenden förekomma:

- 1) val av ordförande vid stämman;
- 2) justering av röstlängden;
- 3) val av en eller två justeringsmän;
- 4) fråga om stämman blivit behörigen sammankallad;
- 5) föredragning av förvaltningsberättelsen och revisionsberättelsen;
- 6) ärenden vilka enligt 126 § lagen den 14 september 1944 om aktiebolag skola förekomma å stämman;
- 7) fastställande av arvoden åt styrelsen och revisorerna;
- 8) val av ordinarie styrelseledamöter;
- 9) bestämmande av antalet styrelsesuppleanter och val av sådana suppleanter;
- 10) val av revisorer och revisorssuppleanter;
- 11) övriga ärenden, vilka i behörig ordning hänskjutits till stämman.

§ 13.

Vid bolagsstämma äger envar rösta för fulla antalet av honom ägda och företrädade aktier utan begränsning i röstetalet. Vid omröstning å stämma skall gälla att för beslut om ändring i denna bolagsordning eller om vinstutdelning skall fordras, att beslutet biträdes av företrädare för flertalet aktier inom vardera aktieserien. Skulle yrkande framkomma om olika utdelningsbelopp, skall såsom stämmans beslut gälla att den utdelning lämnas, för vilken företrädare för flertalet A-aktier röstat, eller den utdelning som samlat det största antalet röster från företrädade B-aktier, om sistnämnda utdelning är lägre.

Beslut om att bolaget skall träda i likvidation — i andra fall än då bolaget enligt lag har att träda i likvidation — skall anses föreligga om sådant beslut biträts av företrädare för flertalet aktier inom endera aktieserien.

Ordförande å bolagsstämma väljes varannan gång av A-aktieägarna och varannan gång av B-aktieägarna.

Övriga beslut å bolagsstämma — fränsett val av revisor, som avses i 109 § lagen den 14 september 1944 om aktiebolag, eller angående bolagets trädande i likvidation om skyldighet därtill enligt lag uppkommit — vare ej giltiga med mindre de biträts av röstande, som företräda mer än hälften av aktiekapitalet.

§ 14.

Beslut om ändring i bolagsordningen är icke giltigt med mindre det var-der av Kungl. Maj:t godkänt.

§ 15.

Lån må ej beviljas med mindre ändamålet med lånet finnes ägnat att befordra en sund utveckling av det företag, för vilket lånet är avsett.

Lånetiden skall bestämmas till viss tid, högst 20 år. Överstiger tiden ett år, skall i regel låntagaren vara ålagd skyldighet att gälda lånet genom avbetalningar enligt fastställd plan.

§ 16.

För lån från bolaget skall vara ställd betryggande säkerhet i form av pant eller borgen.

Pant skall utgöras av in-teckning i fast egendom eller tomträtt liggande inom 50 % av det värde, till vilket styrelsen uppskattat den fasta egendomen eller den till tomträtten hörande byggnaden. Borgen skall vara tecknad av staten, kommun eller därmed jämförlig samfällighet eller bank.

Utän hinder av vad i andra stycket sägs må mot annan säkerhet, som finnes betryggande, utlämnas lån intill ett sammanlagt belopp motsvarande summan av bolagets eget kapital och garantifond.

§ 17.

Bolaget skall ägna särskild uppmärksamhet däråt, att icke åt samma eller med varandra i väsentlig ekonomisk intresse-gemenskap förbundna låntagare beviljas lån i sådan omfattning, att därav kan uppkomma fara för bolagets säkerhet. Med lån skall härvid jämställas borgen och annan garantiförpliktelse till bolaget ävensom av bolaget ingången garantiförpliktelse för låntagare.

§ 18.

Till säkerhet för sådan bolagets egen upplåning — bortsett från förlagslån — som avtalats på längre tid än sex månader, skola pantförskrivnas till bolaget utgivna lånereverser med för dessa enligt § 16 ställd säkerhet. Sålunda pantsatta lånereversers sammanlagda kapitalbelopp skall vid varje tid uppgå till minst sammanlagda kapitalbeloppet av bolagets utestående skuld på grund av nyssnämnda upplåning. I panten ingående lånerevers må interimistiskt utbytas mot tillgodohavande hos svensk affärsbank av motsvarande belopp.

Lånereverserna jämte säkerheter skola överlämnas till ett av bank- och fondinspektionen förordnat ombud, som skall omhänderha handlingarna för panthavarnas räkning i enlighet med de närmare föreskrifter som må av inspektionen meddelas. Ombudet skall ha tillgång till bolagets räkenskaper och andra handlingar samt äga att av bolagets styrelse, verkställande direk-

tör och revisorer erhålla de upplysningar, som för uppdragets fullgörande äro erfoderliga.

I garantifonden ingående värdehandlingar samt av bolaget utfärdade men icke utelöpande obligationer ävensom blanketter till obligationer skola förvaras på samma sätt, som i nästföregående stycke angivits.

§ 19.

Bolaget må upplåna medel till ett belopp motsvarande högst åtta gånger summan av bolagets eget kapital och garantifond.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i föregående stycke skall bolagets skuld på grund av utgivna förlagsbevis — i den mån betalning för dem icke kan av långivaren krävas förrän tidigast efter två år — icke anses såsom upplåning utan skall till ett belopp, motsvarande förlagsbevisens nominella värde, dock högst hälften av bolagets aktiekapital, likställas med bolagets eget kapital.

§ 20.

Lån må icke annat än undantagsvis och i en omfattning, som icke kan äventyra bolagets likviditet, utlämnas för längre tid än som tidigaste förfallodag för bolagets däremot svarande upplåning betingar.

§ 21.

Har bolaget övertagit egendom till skyddande av fordran skall egendomen åter avyttras så snart lämpligen kan ske och senast då avyttring kan äga rum utan förlust för bolaget.

§ 22.

Vad i denna bolagsordning stadgas angående lån skall i tillämpliga delar gälla även garantiförpliktelse, som bolaget ikläder sig.

§ 23.

Meddelande till aktieägarna skola ske genom rekommenderade brev, kallelse till bolagsstämma senast två veckor före ordinarie och senast en vecka före extra stämma.

§ 24.

Bolagets aktier må ej genom teckning eller överlåtelse förvärfvas av utländsk medborgare, samfällighet eller stiftelse, av svenskt handelsbolag, vari finnes utländsk bolagsman, av svensk ekonomisk förening, av svenskt aktiebolag, vars aktiebrev må ställas till innehavaren, eller av annat svenskt aktiebolag, i vars bolagsordning ej intagits förbehåll, som omförmäles i 2 § lagen den 30 maj 1916 om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag, dock att utan hinder av förbehållet bolagets aktier må förvärfvas av svenskt bolag eller svensk förening, som avses i 18 § nämnda lag.

§ 25.

Har B-aktie övergått till någon, som icke förut är ägare av B-aktie i bolaget, skall aktien ofördröjligen hembjudas övriga B-aktieägare till inlösen genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse. Åtkomsten av aktien skall därvid styrkas.

När aktie sålunda hembjudits, skall styrelsen eller verkställande direktö-

ren därom genast underrätta bolagets B-aktieägare på sätt om meddelanden till aktieägarna är föreskrivet, med anmodan till den, som önskar begagna sig av lösningsrätten, att skriftligen anmäla sig hos styrelsen inom en månad, räknat från den dag anmälan om hembudet inkom till styrelsen. Styrelsens meddelande skall innehålla uppgift om den dag anmälan inkommit till styrelsen.

Anmäla sig flera, skall företrädesrätten dem emellan bestämmas genom lottnings, verkställd genom notarius publicus, dock att, därest samtidigt flera aktier hembjudas, aktierna så långt ske kan skola fördelas bland dem som vilja lösa i förhållande till deras innehav av B-aktier i bolaget.

Lösenbeloppet för aktie, som hembjudits, skall utgöra aktiens verkliga värde, vilket i brist på åsämjande skall slutligt bestämmas av tre skiljemän, varav de tvistande utse vardera en och de sålunda utsedda välja den tredje, som skall vara ordförande i nämnden. Finnes i en tvist flera parter å samma sida och kunna de ej enas om valet av sin skiljeman, skall denne utses av överståthållaren i Stockholm. Detsamma skall gälla därest av parterna utsedda skiljemän ej kunna enas om valet av ordförande i skiljenämnden.

Lösen för aktie skall erläggas senast 20 dagar efter lösenbeloppets fastställande.

Därest ej inom stadgad tid någon B-aktieägare anmäler sig vilja lösa hembjuden aktie eller aktien ej inom stadgad tid inlöses, skall aktien hembjudas bolagets A-aktieägare och skall därvid ovan i denna paragraf angivna bestämmelser i tillämpliga delar gälla. Skulle ingen A-aktieägare anmäla sig vilja lösa hembjuden aktie eller aktien ej inom stadgad tid inlösas, äger den som gjort hembudet bliva för aktien registrerad.

Har A-aktie övergått till någon som icke förut är ägare till A-aktie i bolaget, skall aktien ofördröjligen hembjudas till B-aktieägarna. Vid sådant hembud skall gälla vad ovan sagts angående hembud av B-aktier.

§ 26.

Bolaget skall stå under tillsyn av bank- och fondinspektionen.

Det åligger bolagets styrelse,

att när som helst för den befattningshavare hos bankinspektionen, som enligt av Konungen meddelade bestämmelser har att i sådant avseende företräda inspektionen, samt för den särskilda undersökning Konungen kan finna för gott anställa, hålla bolagets kassa och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning; samt att jämväl i övrigt meddela inspektionen eller sådan befattningshavare därstädes, som ovan sagts, alla de upplysningar rörande bolaget, som av dem äskas.

Har styrelse eller bolagsstämma fattat beslut, vilket står i strid med lag eller bolagsordningen, eller yppa sig eljest i fråga om bolagets ledning sådana missförhållanden, att verksamheten kan befaras bliva till skada för det allmänna skall inspektionen därom göra anmälan till Kungl. Maj:t.

§ 27.

Det åligger bolaget att till revisor och ombud som förordnas enligt 10 eller 18 § utgiva ersättning med belopp som inspektionen bestämmer.